

Etický kódex SAV

Dokumenty použité pri vypracovaní Etického kódexu SAV :

Memorandum of Scientific Integrity, All European Academies, Amsterdam 2003 /On standards for Scientific research and a National Committee for Scientific Integrity, KNAW, NWO, VSNU, 2001

European Charter for Researchers and on a Code of Conduct for the Recruitment of Researchers, 2005

European Code of Conduct for Research Integrity, All European Academies, 2010

I. Preambula

Slovenská akadémia vied je samosprávna vedecká inštitúcia, ktorej činnosť je zameraná na rozvoj vedy, vzdelanosti, kultúry a ekonomiky. Etický kódex SAV sa vzťahuje na všetkých zamestnancov SAV a organizácií SAV vrátane doktorandov (ďalej len „zamestnanci SAV“). Tretia časť etického kódexu sa vzťahuje na výskumno-vedeckých zamestnancov (ďalej len „vedeckí pracovníci“) vrátane doktorandov.

Vedecí pracovníci SAV sa hlásia k základným akademickým hodnotám: autonómia, objektivita a sloboda vedeckého bádania, kritické myslenie, akceptácia pluralizmu hodnôt a názorov, schopnosť rozlišovať medzi tvrdením, dôkazom a hodnotením, solidarita a spolupráca pri vedeckom výskume.

Účelom etického kódexu SAV je vymedziť základné spoločné princípy a morálne pravidlá, ktorými sa riadia zamestnanci SAV pri bádaní, výchove a vzdelávaní novej generácie vedcov a pri zverejňovaní výsledkov svojej činnosti. Ďalej je účelom Etického kódexu SAV deklarovat', že vedecká komunita akceptuje diskusiu o etických otázkach vedeckej práce ako legitímnu súčasť svojho života, ktorej cieľom je predchádzať závažným sporom a stanoviť princípy pre korektné riešenie problémových situácií.

II. Všeobecné zásady etického správania

1. Zamestnanci SAV zachovávajú a podporujú záujmy SAV a organizácií SAV. Zamestnanci SAV chránia dobré meno SAV, duševné a materiálne vlastníctvo SAV.

2. Zamestnanci SAV sa správajú tak, aby nedochádzalo k spochybňovaniu ako aj k neetickému a nehumánnemu využívaniu vedeckých poznatkov.

3. V prostredí SAV je rešpektovaná rodová rovnosť ako aj princíp rovnosti príležitostí bez ohľadu na národnosť, rasu, vek, vierovyznanie a politickú príslušnosť.

4. Zamestnanci SAV konajú tak, aby v SAV a v organizáciách SAV nedochádzalo ku konfliktu stretu pracovných, osobných a obchodných záujmov.

5. Zamestnanci SAV nezneužívajú svoje postavenie na zastrašovanie, ohováranie, obťažovanie a hanobenie iných zamestnancov SAV.

III. Vedeckí pracovníci

6. Základným princípom vedeckej práce je sloboda bádania a vyjadrovania sa vo výskume, v publikovaní výsledkov výskumu, pri výchove a vzdelávaní novej generácie vedeckých pracovníkov a pri odovzdávaní poznatkov širokej verejnosti. Táto sloboda je nevyhnutným predpokladom rastu poznania v záujme kultúrneho, spoločenského a hospodárskeho rozvoja Slovenska pri zachovaní jeho kultúrneho dedičstva a prírodného bohatstva.

7. Vedecké skúmanie musí byť v súlade s výskumným zameraním organizácií SAV a nezávislé od politických, náboženských a ideologických názorov a inštitúcií. Neprípustné je akékoľvek potláčanie vedeckého skúmania, obmedzovanie, nátlak alebo cenzurovanie jeho výsledkov bez odbornej a vecnej argumentácie.

8. Výsledky vedeckého výskumu sa získavajú výhradne použitím vedeckej metodológie. Opierajú sa o vecné, racionálne zdôvodnené argumenty a sú otvorené prípadnej kritike.

9. Vedecký pracovník pri zverejňovaní poznatkov a výsledkov výskumu zodpovedá za ich overiteľnosť a pri interpretácii ich úmyselne neskresľuje.

10. Za autora alebo spoluautora diela sa považuje vedecký pracovník, ktorý tvorivým spôsobom prispel k vzniku diela. Má právo byť uvedený ako autor prípadne spoluautor diela.

11. Je morálnou povinnosťou vedeckých pracovníkov uvádzať vedecké výstupy na tom pracovisku, na ktorom vznikli.

12. Pri posudzovateľskej, oponentskej a expertnej činnosti musí byť posudzovateľ objektívny.

13. Sloboda vedeckého bádania sa musí spájať nielen s vedomím zodpovednosti za jeho kvalitu a s morálnou akceptovateľnosťou, ale aj s vedomím jeho možných pozitívnych a negatívnych dôsledkov. Sloboda bádania predpokladá slobodu publikovania vedeckých výsledkov.

14. Vedeckí pracovníci SAV si musia byť vedomí svojej profesionálnej a vedeckej zodpovednosti voči SAV, voči svojim kolegom aj voči spoločnosti.

15. Vedeckí pracovníci sú povinní publikovať výsledky výskumu podporovaného z verejných zdrojov pri rešpektovaní autorských práv všetkých zainteresovaných subjektov. Plagiátorstvo je neprípustné, poškodzuje nielen práva autora ale aj povesť SAV a organizácií SAV.

16. Neoddeliteľnou súčasťou vedeckej práce je výchova novej vedeckej generácie. Každý vedecký pracovník sa primeraným spôsobom podieľa na odovzdávaní vedeckých poznatkov nastupujúcej generácii.

17. Vedecký výskum sa uskutočňuje tak, aby rešpektoval ľudskú dôstojnosť, neohrozoval život a nepoškodzoval zdravie človeka.

18. So všetkými subjektmi výskumu, či už ide o ľudí, zvieratá, kultúrne, biologické, environmentálne alebo fyzické subjekty sa musí zaobchádzať s primeranou starostlivosťou a rešpektom.

19. Vo vedeckom výskume, ako aj na všetkých stupňoch rozhodovania a riadenia sa rešpektuje ochrana osobných údajov, ako aj nezverejnených výstupov vedeckého výskumu.

Postup pri riešení sporných etických otázok

Sporné etické otázky sa riešia:

- a) priamo v organizáciách SAV na úrovni ich organizačnej štruktúry a to vždy o stupeň vyššie, než je ten, na ktorom sa spory vyskytli,
- b) v Etickej komisii SAV, ktorá je poradným orgánom P SAV, ak je riešenie sporov nad rámec organizácie SAV alebo ak účastníci sporu nie sú spokojní so závermi prijatými v organizácii SAV,
- c) v súčinnosti všetkých zúčastnených strán, pri čom sa dbá na najvyššiu možnú ochranu súkromia. So závermi riešenia musia byť oboznámené zúčastnené strany a musia obsahovať opatrenia, ktoré povedú k náprave, ak je preukázané porušenie etického kódexu.

Etický kódex SAV bol schválený uznesením 712 P SAV

Je súčasťou interných predpisov SAV.

Vedecké rady vedeckých organizácií SAV oboznámia svojich zamestnancov s Etickým kódexom SAV. Podnety na zmenu Etického kódexu SAV sa adresujú Etickej komisii SAV.

Prof. RNDr. Jaromír Pastorek, DrSc.

Predseda SAV